

Iosa, in loquendo, & uociferando, ut esset mortale: sed regulariter est veniale, si non includit uerba offensua, contra charitatem.

Rixæ.

Rixæ important omnia nocumenta, proximo facta; consistentia in facto, ut sunt auferre bona furtiuè uel cum uolentia, damnificare in bonis, deuastare, lites mouendo; damnificare in persona, persequendo, carcere rando, libertatem prohibendo, uerberando, mutilando uel occidendo, & similia, quæ nocumenta propriè loquendo, sunt actus iustitiæ, dicuntur tamen filix Irx, quia ex ea ortum habent, ad finem uindicandi.

De Inuidia sexto capitali peccato.

Inuidia, ut ait D. T. 2. q. 36. art. 1. est tristitia de bono alterius, quatenus est diminutiuum propriæ gloriæ, & excellentiæ inuidi. Dixi (est tristitia) pro genere, quia Dam. lib. 2. de fide orthodoxa, Inuidiam speciem tristitiæ esse ponit, & meritò, inuidus enim aspiciens aliquid, sub ratione sibi nocui, & illud repellere non valens, tristatur, ac si esset malū proprium: quid sit istud (aliquid) subiungit (de bono) & quia bonum, ut bonum tristitiam non causat, nisi in quantum sub ratione mali apprehenditur, quod bono proprio accidere non potest, sed alieno; ideo dixi (alterius) ergo bonum alterius apprehensum, sub rōne proprii mali, est obiectum tristitiæ, quam concipit inuidus. Bonum autem alterius, sub ratione proprii mali apprehendere, contingit dupliciter; vel dum, ex illo bono alterius concipit alicuius nocumenti periculum, puta dum uidet inimicum diuitem effectum, aut in aliquo gradu, seu dignitate exaltatum, aut se preualentem, tristatur, ne per hanc exaltationē eum opprimat, aut lædat, & hæc tristitia non dicitur Inuidia, sed potius effectus cuiusdam timoris. Vel dum, per illud bonū, cogitat suū bonum diminui; in quantum alius præfertur, ipse repudiat, alius extollitur, ipse opprimitur, ita, ut non possit attingere excellentiam, quam appetit, aut dum alius de aliquo bono satis laudatur, unde gloria sua obfcuratur: ex quæ tristatur, & inuidet: ideo dictū est, Inuidia est tristitia de bono alterius, nō simpliciter, sed quatenus est diminutiuum propriæ gloriæ, vel excellentiæ. Hinc sequitur, Inuidiam esse inter pares, non enim inuidus tristatur de illo, qui multum ab eo distat, in aliquo statu, puta cuius non inuidet magno Principi, de statu eius; esset. n. uanitas magna, neque de illo, qui distat facultate, & arte; puta Doctōr nō inuidet artifice excellenti, in sua arte, sed alij doctōri eū excedenti, in communi doctrina, per cuius excessum diminuireretur de honore, in quem aspirat, ac de eo, quem æquare potest in aliquo bono, & præferri in aliqua excellentia, gloria, & honore. Dico (in excellentia, gloria, & honore,) Inuidia namque præcipuè inuenitur in Ambitiosis, & ijs, qui in opinione hominum, magis honorari, & excellentes in sua facultate, & arte apparere desiderant. Neque Inuidia est de bono antiquo, & præexistenti, sed de uici nō aduenienti; puta Mercator non inuidet alij mercatori, habenti ab antiquo multo maiores diuitias, sed illi, qui similis erat ei, & a fortuna exaltatus, per aduenientes diuitias, magis æstimatur, & ueneratur, ipse autem conculcatur, ille transit in maiorem statum, ipse uerò remanet: ideo tristatur, & hæc tristitia uocatur propriè Inuidia: & tanto magis crescit, quanto plus excessus boni alterius, uel excellentiæ, aduenit. præter istā, omnis alia tristitia de bono alterius, largo modo dicitur Inuidia. Sed dubiū oritur, numquid omnis tristitia de bono alterius sit peccatū? Respondetur q. tristari de bono alterius, quatuor modis contingere potest. Primo aliquis tristari potest de bono alterius, non quia implet sibi, quæ optat, sed quia ex eo timet aliquid nocumentum futurū, uel

Definitio.

Obiectum
tristitiæ.Tristitia
quandoque
causatur ex
timore.Tristitia
quandoque
causatur ex
inuidia.Inuidia est
inter pares.Inuidia est
in ambitio-
sis.Dubium.
Tristari, de
bono alterius
contin-
git quadrū
placiter.

sibi,